

«Τύποις» ελεύθεροι: Η ιστορία και η δυναμική των εφημερίδων της φυλακής

Δέσποινα Κοντομπάση

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια,

ΜΠΣ «Εγκληματολογία & Αντεγκληματική Πολιτική» ΕΚΠΑ

The newsroom at San Quentin News. (Courtesy of San Quentin News.)

«Η φυλακή είναι ένα άγριο μέρος. Μαθαίνεις να την περιδιαβαίνεις με μια διπλωματία». Τα λόγια του ισόβια καταδικασθέντος Kenny Brydon συνοδεύουν, με συνταρακτική δόση αλήθειας, τη συνειδητοποίηση του πόσο σκληρός είναι ο κόσμος της φυλακής και πόσα πραγματικά ξέρουμε για το απόκοσμο περιβάλλον της. Σήμερα, στο απαύγασμα της εξέλιξης των ανθρωπινων επιτευγμάτων σε όλες τους τις εκφάνσεις, διαθέτουμε μια πλούσια και ετερόκλητη βάση δεδομένων για τις εφημερίδες αυτού του κόσμου, σε επιμέλεια των ανθρώπων που τον βιώνουν. Οι εφημερίδες των φυλακών συνιστούν εμβληματικό παράδειγμα μιας πρωτοβουλίας διατήρησης εντός του άτεγκτου και ελεγχόμενου περιβάλλοντος της φυλακής μιας επιλογής, μιας μορφής αυτεξουσίου δράσεως και διαχείρισης των εγκλείστων, που ερείδεται αναπόδραστα σε μια άλλως απολεσθείσα συναίσθηση: την ενθύμηση του να είσαι ελεύθερος.

Η ιστορία των εφημερίδων της φυλακής είναι μακρά και άρρηκτα συνυφασμένη με την κοινωνικοπολιτική εμβέλεια του αντικτύπου της, εμφανίζοντας ένα κράμα σκοπών και επιδιώξεων ήδη προ της γενέσεώς της. Πίσω από τα σίδερα, η αρχή του Τύπου εντός των φυλακών ήρθε να αμβλύνει αυτά που ο Sykes ονόμασε στο έργο του *Η Κοινωνία των εγκλείστων*, το 1958, «δεινά του εγκλεισμού», ως αντιστάθμιση στον εκμαυλισμό της ταυτότητας των κρατουμένων και μια ευκαιρία ανάκτησης του ελέγχου και της χαμένης τους αυτονομίας. Στον αντίποδα του παράλληλου αυτού σύμπαντος, πάντοτε υφίστατο μια εμμονή των ανθρώπων με το έγκλημα. Το έγκλημα, ως διαρκές και αέναο, γοητεύει και απαντά στα υποσυνείδητα ερωτήματα της σκοτεινής, ηθικής ή φιλοπερίεργης φύσης τους. Η πληροφορία και η μετάδοσή της απομακρύνθηκαν από τη συμβατική τους σκοποθεσία, συνιστώντας για τους μεν εργαλείο αυτοπροσδιορισμού στις νέες συνθήκες αγελοποίησης και μηδενισμού της φυλακής, μεταβαίνοντας από «αριθμούς» σε «φωνές», και για τους δε γέφυρα παρακολούθησης του εγκληματικού φαινομένου, μετά την καταδίκη του.

Η πρώτη εφημερίδα των φυλακών έκανε την εμφάνισή της στις ΗΠΑ γύρω στο 1900, όταν ο έγκλειστος δικηγόρος William Keteltas εξέδωσε την *Έρημη Ελπίδα (Forlorn Hope)*, με εκατοντάδες να έπονται σε όλη την επικράτεια. Ήδη βέβαια το 1895 είχε προηγηθεί από τη Σύγκλητο των Εθνικών Φυλακών η εισαγωγή στην *Εφημερίδα της σύγχρονης φυλακής* με δέκα λόγους-σημεία. Τον Δεκέμβριο του 1915 οι έγκλειστοι του καταστήματος κράτησης του Γουαϊόμινγκ, με πληθυσμό 276 κρατουμένων, ξεκίνησαν δυναμικά το εγχείρημα του *J-A-B-S*, περιοδικού παρουσίας και σχολιασμού της ειδησεογραφικής επικαιρότητας, με πολύχρωμο εξώφυλλο και σήμα κατατεθέν έναν μικροσκοπικό γελοιοποιό με μυτερό σπαθί, έξυπνη προοικονομία του «κοφτερού» του χιούμορ και μιας θεματολογίας που, για τα δεδομένα της εποχής, δεν αστειευόταν. Με το πρώτο κιάλας τεύχος του επιχείρησε την αναγνωστική αποδοχή και πέραν των ορίων της φυλακής, με την ταπεινή συνδρομή των 1,20 δολαρίων τον χρόνο, δίνοντας την ευκαιρία σε όσους το τολμούσαν να κοιτάζουν μέσα από την κλειδαρότρυπα της φυλακής του Rawlins. Απολιτίκ στον χαρακτήρα και αδέσμευτο από ειδικές θεματικές, ήρθε να δώσει «σε όλους μια δίκαιη ευκαιρία σε όσους, δηλαδή, το αντέχουν», ενώ, πιστό στην ονομασία του, «προκάλεσε γερά *τρυπήματα* στους τοίχους της φυλακής», όπως το έθεσε ο συντάκτης της *Presidio*, εφημερίδας των φυλακών της Άιοβα, υποδεικνύοντας ότι η πληροφορία και η ελπίδα δεν φυλακίζονται ποτέ.

Στο ίδιο πνεύμα, το πρώτο δημοσιευμένο τεύχος του *Έρημου Τύπου (The Desert Press)* το 1933 ήταν ειδικά αφιερωμένο «*στους φίλους μας, εκτός και εντός της φυλακής*». «*Ευελπιστούμε η εφημερίδα αυτή να είναι μια ενδιαφέρουσα, ευχάριστη και διασκεδαστική φυλλάδα που θα κερδίσει την υποστήριξη του κοινού*», σημείωναν οι συντάκτες. Δύο χρόνια αργότερα, το εορταστικό τεύχος της *Κλεψύδρας (The Hour Glass)*, εντύπου των γυναικείων αγροτικών φυλακών του Κονέτικατ, εξήρε τη σημασία της ύπαρξης εφημερίδων των εγκλείστων, που δεν μπορεί παρά να

είναι «η σπίθα και ενθάρρυνση της ομαδικής δουλειάς, η συνεργατική ανάπτυξη ενδιαφέροντος σχετικά με το περιβάλλον της φυλακής, η διασκέδαση και η ενημέρωση των φίλων μας». Τρεις δεκαετίες αργότερα, η *Γέφυρα (Brigde)*, άλλο έντυπο των φυλακών του Κονέτικατ, «ενώνοντας» παρελθόν και παρόν στην ίδια αποστολή, αποτέλεσε έναν ακόμα σύνδεσμο εγκλείστων και ελεύθερων, προτάσσοντας την προσωπική έκφραση και «ικανότητα των εγκλείστων να επικοινωνούν τις ιδέες τους στο ευρύ κοινό». Εξάλλου, το *Κάστρο (Castle)*, εφημερίδα των φυλακών του Κεντάκι που πρωτοεμφανίστηκε την ίδια περίοδο, επεσήμανε ότι «ο σκοπός είναι η δημιουργική έκφραση των κρατουμένων, με την ελπίδα ότι αυτό θα συντελέσει στην κατανόηση ανάμεσα σε εκείνους και την κοινωνία».

Μέχρι το 1935, το 50% των κρατικών και ομοσπονδιακών καταστημάτων κράτησης είχαν επιδοθεί στη δημοσίευση εφημερίδων ή ημερολογίων των εγκλείστων. Η εξέλιξη της τεχνολογίας και του τεχνοκρατισμού, σε συγκερασμό με τη δίψα για ενημέρωση που χαρακτήριζε τον ελεύθερο άνθρωπο στην εποχή της αναστοχαστικής νεωτερικότητας, οδήγησε στην άνθιση των εφημερίδων ανά τις γενιές. Το ίδιο, ωστόσο, δεν ίσχυσε για τη μικροκοινωνία της φυλακής, με τις περισσότερες εφημερίδες να εκλείπουν τη δεκαετία του '80. Ο περιορισμός των οικονομικών και υλικοτεχνικών πόρων λόγω του φαινομένου του υπερπληθυσμού των φυλακών, η εντονότατη λογοκρισία που ασκούσε το διοικητικό προσωπικό τους και η πολύπλοκη γραφειοκρατική προσέγγιση του δημοσιογραφικού εγχειρήματος των εγκλείστων –με εγειρόμενες προβληματικές σχετικά με την εφαρμογή της Πρώτης Τροπολογίας του αμερικανικού Συντάγματος, που προστατεύει το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου – αναχαίτισαν, αν και όχι αναίμακτα, την τελεσφόρησή του. Ως το 2000, ελάχιστες εφημερίδες εξακολουθούσαν να βρίσκονται στην κυκλοφορία.

Τα *Νέα του San Quentin (San Quentin News)*, εφημερίδα που κυκλοφόρησε στις 10 Δεκεμβρίου του 1940 με επικεφαλής τον δεσμοφύλακα Clinton T. Duffy, με σκοπό να καταστείλει διάφορες φήμες που έκαναν τον γύρο των κελιών, ξεκίνησαν να τυπώνουν σε φανταχτερό πράσινο χαρτί ποιήματα, γελοιογραφίες, μικρές ιστορίες και νέα. Συχνά άσεμνοι και σκληροί στη γλώσσα, και χρησιμοποιώντας την αργκό στις δημοσιεύσεις τους, οι εγκλειστοί αποτέλεσαν «αποκάλυψη». Ο φύλακας επικεφαλής τους χαρακτηρίστηκε από τις εφημερίδες της εποχής ως ο μεταρρυθμιστής μιας άκρως διεφθαρμένης φυλακής, μετασχηματίζοντας τη δημόσια εικόνα του καταστήματος από τιμωρητική σε «θεραπευτική» και απηχώντας το αναμορφωτικό ιδεώδες στις αξονικές του κατευθύνσεις. Αμφιλεγόμενη ήταν, βέβαια, εφαρμοστικά η σωτηριολογική αυτή αποστολή, αφού κατά τη διάρκεια της θητείας του εκτελέστηκαν υπό την εποπτεία του 88 άνδρες και 2 γυναίκες, με αυτό το ποσοτικό στοιχείο να αποτελεί και τον τίτλο (*88 Men and 2 Women*) των απομνημονευμάτων του το 1962. Από το 1970 έως και το 1980, τα *Νέα του San Quentin* καθώς και άλλες εφημερίδες της πολιτείας της Καλιφόρνια, όπως το *Αστέρι της Vacavalley (Vacavalley Star)* και τα *Νέα της Soledad (Soledad Star News)*, λογοκρίνονταν

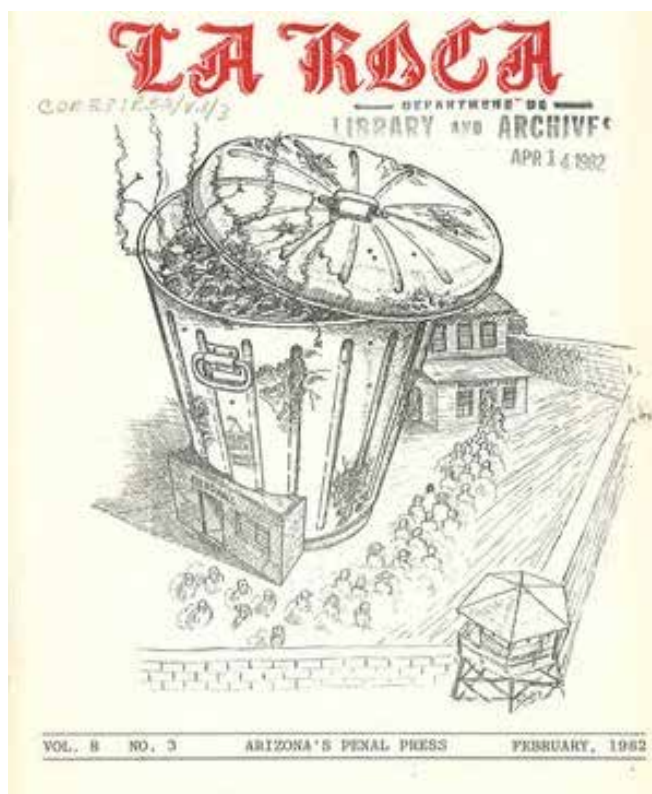
ασφυκτικά, με την τελευταία τετραετία του '70 να κορυφώνει τις εντάσεις μεταξύ των εγκλείστων-δημοσιογράφων, αφενός, και της ιθύνουσας τάξης των καταστημάτων κράτησης, αφετέρου. Οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι επέμεναν σθεναρά να αρνούνται την παραχώρηση της ελευθερίας του Τύπου στους εγκλείστους, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για το *Angolite*, περιοδικό της φυλακής της πολιτείας της Λουϊζιάνα. Το περιοδικό δημοσιευόταν υπό τη διεύθυνση του Wilbert Rideau, του πρώτου στα χρονικά της αρχισυνταξίας εφημερίδων και περιοδικών μαύρου καταδικασθέντα δολοφόνου, που ανέλαβε χρέη αρχισυντάκτη το 1975. Η φυλακή της πολιτείας της Λουϊζιάνα όπου δημοσιευόταν το *Angolite* κινήθηκε δικαστικά. Της αναγνωρίστηκε πλήρης ελευθερία του Τύπου, με τις φυλακές της Καλιφόρνια ωστόσο να μην ακολουθούν, παρά το γεγονός της ύπαρξης σταθερών αναγνωστών των *Νέων του San Quentin* εντός και εκτός φυλακών, μέσω συνδρομών. Το *Angolite* απέσπασε πολυάριθμα βραβεία και διακρίσεις, με χαρακτηριστικότερα το Βραβείο Δημοσιογραφίας Robert F. Kennedy, την Ασημένια Προεδρική Σφύρα του Αμερικανικού Δικηγορικού Συλλόγου, καθώς και το βραβείο George Polk το 1979, για δύο άρθρα του με τίτλο «Η άλλη πλευρά του φονικού» («The Other Side of Murder») και «Φυλακή: μια σεξουαλική ζούγκλα» («Prison: A Sexual Jungle»), με το τελευταίο να το κάνει υποψήφιο για το Βραβείο Εθνικού Περιοδικού, αφήνοντας το δημοσιογραφικό του στίγμα και το ανθρώπινο πρόσωπο της φυλακής ανεξίτηλα στη μνήμη των αναγνωστών του. Ο Kerry Meyers, συντάκτης του περιοδικού για 16 χρόνια, συνοψίζει εξαιρετικά τη σημασία του *Angolite* και της συντονισμένης προσπάθειας πίσω από αυτό, λέγοντας ότι «δεν είναι μόνον ένα

ιδιάζον κομμάτι της ιστορίας της αμερικανικής δημοσιογραφίας, αλλά έχει και αντίκτυπο στην τακτική της δικαιοσύνης και στον ίδιο το Νόμο, καθώς καλύπτει σοβαρή θεματολογία όπως η θανατική ποινή, η ισόβια κάθειρξη χωρίς αναστολή, το κοινωνικό κόστος των μαζικών εγκλεισμών, οι δικαστηριακές πρακτικές και πολλά ακόμη». Όντας η φωτεινή εξαίρεση, το *Angolite* δεν άλλαξε τον κανόνα για τις εφημερίδες των φυλακών στις υπόλοιπες πολιτείες, με τις εξεγέρσεις να αποτελούν μονόδρομο και το χάσμα να φαντάζει αγεφύρωτο.

Εξέγερση σε συνθήκες υπερπληθυσμού των κρατουμένων σημειώθηκε το 1990 και στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, στο Μάντσεστερ της Αγγλίας, όταν οι έγκλειστοι της φυλακής του Strangeways, οι οποίοι έβγαιναν από το κελί τους μόνο για να αδειάσουν τους κάλαθους των απορριμμάτων και να γυμναστούν επί μία ώρα την ημέρα, αντέδρασαν στις αυξανόμενες επιθέσεις που δέχονταν. Ο απολογισμός ήρθε ως πλήρωμα της εξαχρείωσης του συστήματος και των συνθηκών που συντηρούσε, με περισσότερους από 100 σωφρονιστικούς υπαλλήλους και 50 κρατούμενους τραυματίες, ενώ η δημοσιογραφική του κάλυψη οδήγησε στην καπήλευση του γεγονότος και τη διαστρέβλωσή του για κερδοσκοπικούς και εμπορικούς λόγους. Χαρακτηριστικά, ένα δημοσίευμα με τίτλο «Strangeways 1990: Μια σοβαρή Αναταραχή» («Strangeways 1990: A Serious Disturbance») κατασκεύασε ψευδώς τον απαγχονισμό ενός αστυνόμου και την ύπαρξη τουλάχιστον 20 θανάτων. Το Συμβούλιο Τύπου όμως αποκήρυξε την εργαλειοποίηση του γεγονότος από τα κοινά ΜΜΕ. Η πολύκροτη αυτή αναταραχή αποτέλεσε και την απαρχή των *Χρονικών του Εγκλεισμού* (*Inside Times*), τα οποία μέσα από τη δημοσιογραφική σκοπιά ενέφαιναν και εμφανίζουν αφιltrάριστα σκέψεις και συναισθήματα των εγκλειστών, αποτελώντας τη φωνή που είχε σιγασθεί.

Όπως είναι αναμενόμενο, το πολιτικό στοιχείο ήταν παρόν τόσο στην πένα όσο και στην ίδια τη δομή των εφημερίδων της φυλακής. Σαφές ήταν και παραμένει ότι η πολιτική δύναμη συγκροτείται και από το πολιτικοκοινωνικό και οικονομικό υπόστρωμα της διαχείρισης της πληροφορίας ως διαμορφωτικής της κοινής γνώμης και, συνακολούθως, της πολιτικής κατεύθυνσης και διευθέτησης της σωφρονιστικής στρατηγικής. Περί τα τέλη του 20^{ου} αιώνα, κινήματα όπως αυτό του *Αντιεγκλεισμού* (*Anti-prison movement*), έχοντας αποκρυσταλλωθεί ως αντίδραση στα κακώς κείμενα και την απάνθρωπη δομή και μεταχείριση του πλαισίου της φυλακής, πλέον υπερφαλάγγιζαν τη νοηματική αλληλουχία της απαρχής τους, αποτελώντας ζωτικό κομμάτι μιας αλληλένδετης συμμαχίας κινήματων και απηχώντας φαινόμενα και ιδεολογικοπολιτικά μορφώματα, όπως η φυλετική δικαιοσύνη, η αντιαποικιοκρατία, η σεξουαλική βία και ο αντικαπιταλισμός. Οι εφημερίδες των φυλακών ήταν για τις συνθέσεις αυτών των ιδεών το άγημα της επέκτασης και της περαιτέρω συσπείρωσης των κρατουμένων που ασπάζονταν ριζοσπαστικές αντιλήψεις, όντας θιασώτες της κοινωνικής μεταρρύθμισης ή, εξτρεμιστικά, της κατάλυσης των συμβατικών εξουσιαστικών δυναμικών. Παραδείγματα αποτελούν, περί το 1978, ο *Αναρχικός Μαύρος Δράκος* (*Anarchist Black Dragon*) και ο *Κόκκινος Δράκος* (*Red Dragon*), υπό

τους Carl Harp και Ed Mead, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων ήταν η εναντίωση στον εγκλεισμό και τον ρόλο που διαδραματίζει αυτός στα αλληλοδιαπλεκόμενα συστήματα κυριαρχίας και εξουσίας. Αργότερα, μετά την αυτοκτονία του Harp το 1981, ο Mead δημοσίευσε, από κοινού με τον Paul Wright, τα *Νομικά νέα της φυλακής* (*Prison Legal News*), εφημερίδα εγκλείστων που διανεμόταν μεταξύ κρατουμένων, αποκτώντας παράλληλα μεγάλο συνδρομητικό κοινό κρατουμένων ανά τις πολιτείες των ΗΠΑ. Ο Wright παραμένει επικεφαλής της έκδοσης έως και σήμερα. Στο επίκεντρο της δημοσιογραφικής ανάλυσης των

Νομικών νέων της φυλακής ήταν πραγματιστικά νομικά νέα με πολιτική κριτική παράθεση, συνιστώντας μια από τις μακροβιότερες λειτουργικά εφημερίδες κρατουμένων και, πιθανότατα, τη μεγαλύτερη στην αμερικανική ιστορία όσον αφορά την αναγνωστική εμβέλεια, εγγίζοντας κατ' εκτίμηση τους 63.000 μη εγκλείστους συνδρομητές αναγνώστες τον μήνα μόνο το 2018.

Σήμερα, η δημοσιογραφική αυτή δράση συνεχίζεται και επικαιροποιεί επιτακτικά τα πάγια αιτήματα χαλύβδωσης της παρουσίας και της φωνής των εγκλείστων. Η *ΣυνδιΑλλαγή* (*ConVerse*), με έδρα την Αγγλία, δημοσιεύεται από αναμορφωμένους πρώην εγκλείστους. Στην πιο πρόσφατη έκδοσή της, τον Φεβρουάριο του 2022, εκθέτει τον αντίκτυπο της Φυλάκισης για τη Δημόσια Προστασία (Imprisonment for Public Protection, IPP), υπό την πρόβλεψη της οποίας καταδικασθέντες οδηγούνται σε αγγλικές φυλακές για αόριστο χρονικό διάστημα. Τα θέματα που πραγματεύεται στρέφονται γύρω από ερωτήματα, όπως για ποιο λόγο διανοητικά ασταθείς άνθρωποι οδηγούνται στις αγγλικές φυλακές, ενώ καλύπτουν εκτενώς και με τη δέουσα προσοχή ζητήματα διαφθοράς της αστυνομίας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται μια ενδιαφέρουσα ιστορία σχετικά με τις πιέσεις που ασκήθηκαν από την αγγλική αστυνομία σε ορισμένο δημοσιογράφο ώστε να αποκαλύψει τις πηγές του, μετά την αποκάλυψη της αποτυχίας απονομής δικαιοσύνης για τους «Έξι του Μπέρμιγχαμ».¹

1. Πρόκειται για έξι αθώους Ιρλανδούς που βασανίστηκαν προκειμένου να ομολογήσουν την ενοχή τους για την πολύνεκρη βομβιστική επίθεση του IRA το 1979, με απολογισμό 21 νεκρούς, για την οποία εξέτισαν 16 χρόνια φυλάκισης έκαστος. Περισσότερα για την υπόθεση εδώ: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/18/british-police-hounding->

McQueen, K. (2021). Introducing American Prison Newspapers, 1800-2020: Voices from the Inside, A selection of newspaper covers from the Reveal Digital American Prison Newspapers collection, JSTOR.

Σε ένα άκρως νιχιλιστικό κοινωνικά πλαίσιο, με κυρίαρχη την εμπειρία της φυλάκισης, η πρωτοβουλία και αναγκαιότητα –ακριβώς λόγω της εξάλειψής της εντός της φυλακής– της διαχείρισης της πληροφορίας είχε και έχει μείζονα απότοκα. Οι εφημερίδες αποτέλεσαν το έρεισμα της σύμπληξης μιας εσωτερικής κοινωνίας με ιδιαίτερα κανονιστικά, μορφοτυπικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά, καίρια έκφραση της οποίας συνιστά η ενημέρωση, η αυτοδιαχείριση και η διατήρηση της ελπίδας, με υπάλληλες ψυχολογικές διαστάσεις και δυναμικές στη διττή υπόσταση της φυλακής: στη μαζοποιημένη ψυχή που μέσω της ετερότητας του πληθυσμού και της απώλειας της ατομικής ταυτότητας επιδιώκει το ανήκειν, και στην έκφραση της ατομικότητας της ύπαρξης των κρατουμένων. Οι κρατούμενοι συστηματοποιούν τη μετάδοση της πληροφορίας, αποπαθητικοποιούνται και γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ της πραγματικότητας και της επικείμενης επανεντακτικής τους διαδικασίας εκτός της φυλακής. Παράλληλα, οι οικογένειες και οι ενδιαφερόμενοι για τα της μικροκοινωνίας των εγκλειστών αποκτούν τη δυνατότητα μιας αμεσότερης ενατένισης του τρόπου ζωής τους, «εξανθρωπίζοντας τον κακό» και επανεκτιμώντας κοινωνικά πλαίσια και πεποιθήσεις. «*Τολμήστε να υπερασπιστείτε τα δικαιώματά σας. Η*

journalist-sources-chris-mullin-birmingham-six.

τύχη ευνοεί τους τολμηρούς. Μην τοποθετείτε τον εαυτό σας με τους τυφλούς που άγουν τυφλούς. Θέστε ένα στόχο και κάντε κάτι για αυτόν, διότι από το τίποτα, τίποτα δεν παράγεται», έγραψε το 1992 ένας προς αποφυλάκιση κρατούμενος στη *La Roca*, εφημερίδα των φυλακών της Αριζόνα, ως μήνυμα προς τους μελλοντικούς κρατούμενους, επαναπροσδιορίζοντας τα όρια της φυλακής και, εν τέλει, το προσωπικό κίνητρο μιας ανεπηρέαστης ελεύθερης νόησης.

Βιβλιογραφία

- Alexander, B. (2010). The Prison Creative Arts Project: Crafted Out of Newspaper, Modge Podge, Paint, and Glitter. Στο *Is William Martinez Not Our Brother?: Twenty Years of the Prison Creative Arts Project*. University of Michigan Press, 177-185.
- Bradford, T. (2022). PEN America: The Sentences That Create Us: Crafting a Writers Life in Prison. *World Literature Today*, 96(5), 66.
- Drummond, W. J. (2020). *Prison Truth: The Story of the San Quentin News*. University of California Press.
- Godvin, M (2022). *The Angolite Comes to the Reveal Digital American Prison Newspapers Collection*, *American Prison Newspapers 1880-2020*, JSTOR Daily.
- McQueen, K. (2021). Introducing *American Prison Newspapers, 1800-2020: Voices from the Inside*, A selection of newspaper covers from the Reveal Digital American Prison Newspapers collection, JSTOR.
- Mitchell, J. A. (2021). Circulation, Exchange, and the Penal Press. *American Periodicals*, 31(1), 37–53.
- Quinn, A. (2021). Aboveground, Underground, and Locked Down: Radical Prison Newspapers in Washington, 1975-90. *Radical History Review*, 141, 151–175.
- Smith, P. V., II (2022). What's It Like to Be an Editor of a Prison Newspaper?, *American Prison Newspapers 1880-2020*, JSTOR Daily.
- Twomey, A. (2022). Voices From the Inside: A Look Inside Prison Newspapers. Essays, <https://bookriot.com/prison-newspapers>.